

Kunstens Mærke

Intet er så dybt betydende som sminken, intet så vidtrækkende som huden, ornamentet antager samme omfang som verden. Det kosmiske og det kosmetiske, det fremtrædende og det værende udgår fra samme kilde. Sminken er ækvivalent med det ordnede, og forskønnelsen med loven

- Michel Serres

Når man taler om kunst, så forledes mange til den romantiske forestilling om at kunstneren er et geni, der er i en særlig kontakt med noget dybereliggende, noget mere helligt. Intet kunne dog være mere fejlagtigt. For det første er der intet dybere lag eller en ideal verden som vi kan referere til. Ej heller er kunstneren et geni, men en person der anviser alternativer.

Hvis vi forbliver ved *alternativet*, så mener jeg at den virkningsfulde kunst er affirmativ, den sætter sit aftryk i tanken. Hvis vi kigger på den danske kunstner Jeppe Heins værker, så bevæger disse sig i en mellemzone mellem gøgl og alvor, mellem følelse og fornuft. Jeppe Hein er især kendt for sine installationer - så som bevægende bænke, vægge, stål kugler mm. Fælles for alle disse installationer er at værkets grænse også er perceptionens og erkendelsens grænse. Man må som beskuer eller deltager prøve sig frem, mærke efter med både fornuft og følelse.

Den franske filosof Michel Serres har i sin fremragende bog *Genese* beskrevet hvordan erkendelsen består i at antage en form, der er analog med den vi erkender. Det betyder at "jeg tænker" er en tom form, et kontinuum hvorigennem noget (fx værket) kan passere. Det sjove og pudsige ved Jeppe Heins installationer er at når man tænker og mærker dem, så bevæges man, fordi de er bevægelse.

Den epigraf jeg åbnede denne lille tekst med fortæller os at intet er dybere end sminken. Med dette in mente kan vi sige at erkendelse er at videregive skønheden. Eller sagt anderledes, at erkende er at give - give liv. Det er måske det der er kunstnerens smukkeste gestus; nemlig at han giver noget i form af sit værk som et andet menneske kan modtage uden at skulle betale herfor. Men når vi samtidig erkender dette, så bliver det også klart at vi ofte snyder os selv for en masse sansemæssige oplevelser, fordi vi måske i hastighedens hast glemmer at mærke efter *det* som rent faktisk mærker os, det som rammer os.

Kunsten er affirmativ når den virker, idet den frigøre det der giver liv. Hermed minder den os om at livet altid er rigt endskønt fattigt perciperet. Derfor er kunstneren heller ikke et geni placeret udenfor samfundet, men er derimod en person midt i mellem os. Jeg vil faktisk mene at kunstneren er alt andet end et geni. Dette skyldes bl.a. at kunsten, for at blive kunst, må afvige fra det hellige, det transcendent, det normative eller ideale og derved give os livet tilbage. Et liv som altid finder sted lige nu og her, som noget mærkbart.

Måske er kunsten det sidste vidnesbyrd om at erkendelse er at blive mærket, at blive påtrykt eller præget af verden. Det handler om at noget, fx et værk, et smil eller noget helt tredje, rammer noget andet, fx os. Vi mærkes af livets kræfter.

Hvis kunsten befinder sig i mellemzonen mellem fornuft og følelse, så gør den fornuftigt i at give os følelserne tilbage.